

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debreceen, József királyi herceg-utca 1.
(Bika-bérbház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGARI PÁRTI ÚJSÁG

Egyes szám ára: hétköznap 2 pengő
vasárnap 3 pengő.

A Nagytemplom

A debreceni ember a szív embere. Nagyon tudja szeretni Debreceent. Jön a szemébe a könny, ha arról van szó, akit szeret. Az ország minden mozijában autogátnak egy filmet. A színész egész közel áll előttünk. Zsebébe dugja a kezét. És néz a Nagytemplom felé. Sárgás arany fényben ott vibrál a világ egyik leg-híresebb református temploma. Két tornyán görbébe hajlanak át az egyenes vonalak. S a félgömb felett töretlen büszkén feszül az ég felé a két zászló. A színész áll, nézi. Az Elcsesélt ember megismeri a városát, a világ minden építményei közül. Ez csak egy lehet. Ez csak Debreceen lehet. Bónyi Adorján nagyon szépen megírta ezt a regényét is, ezt a darabját is. De talán legszebben beszél benne ez a kép, ez a néma kép: Az elcsesélt ember áll a Nagytemplom előtt és rámered arra, amit lát, mint az Úr Isten csodájára.

A kendők a szemekhez emelkednek, törölni kell a szemet. Mi történt? A magyar szív hirtelen váratlan találkozott azzal, amit szeret. Ott áll előtte a Nagytemplom teljes pompájában, egyszerűségében egész kövénált szépségében.

Es a Nagytemplomnak csak az egyik tornya ép. Valami irtózatot volt az az éjszaka. Feljöttünk az óvóhelyről. Valahol előttünk, jobb köz felé egy letörhetetlen lángoszlop rohan neki a Göncöl-szekerének. A csillag ott marad, mindahét. Hancs a torny, a torny, jaj mi lesz azzal? Vasárnap este kezdődött. És csütörtökön még mindig égett. Úr Isten, le-töröd a porba és hamuba Debreceen büszkeségét?

Az egyik zászló lehullt. Odafelkúdt a templom tövébe, a feltörözött kövezetre. Benn a kupola, amelyikről visszafelé kezdett folyni az ezüst patak valamikor: — Eljen Kossuth Lajos, Magyarország kormányzója! A hírneves kupola, amely visszaverte az országgyűlés rivalgásának a hanghullámait azon az emlékezetes április 14-én, a világhíres boltozott tető átszaggatva eresztí át magán a tavaszi napugarat, a májusi eső porbahulló aranyát.

A te szemedből is patakzik a könny. Összefogta valami a torok. Szólni akartál: A Nagytemplom... A Nagytemplom... Mintha azt mondanád: Édesanyám meghalt. Lehajlott a feje. A hajdani ékespártája most omlott a földre. És megmozdult bened az akarat, amikor már jól kísért magad.

Egy asszony jön hozzám: — Nekem öt száznak kell enni adni. Az uram tisztviselő. Fizetést még nem kapott. Az egyik lányom meghalt a romok alatt. De bennünket megmentett a jó Isten. Tessék ezt a százpengőt oda-juttatni ahova kell. Hadd épüljön fel ezzel is hamarabb a Nagytemplom.

Nem kérte senki. Magától adta. Megmozdult a szíve. Megszakadt volna, ha nem tudta volna odaadni azt a Mátyáskirály utolsó százását a Nagytemplomra.

Es hányan lehetnek még ilyenek? Mátrhák, Tábitrhák sorakoznak fel az anyaszentegyház első szolgái mellé.

Emberek hordanak hatalmas gerendákat a csorba lépcsőkön felefelé. Döng a talaj, amint föld-reérnek. Azokból lesz az állvány.

Megoldják az államfői hatalom ideiglenes gyakorlásának kérdését

3-5 tagból álló kormányzótanács gondolata merült fel - Zsedényi Béla elnök nyilatkozott a nemzetgyűlés összehívásáról és munkaprogramjáról

Zsedényi Béla, a nemzetgyűlés elnöke az ideiglenes nemzetgyűlés összehívásáról, munkaprogramjáról és az államfői hatalom ideiglenes gyakorlásáról nyilatkozatot adott ki. Többek között ezeket mondta:

— A nemzetgyűlés politikai bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott a nemzetgyűlés kiegészítésének kérdésével és felhatalmazást adott a Dunántúl képviselőinek behívására. Ha ez megtörténik, az eddigi csonka nemzetgyűlés helyett az ország minden részéből összegyűlt teljes nemzetgyűlés lesz az állami szuverenitás letéteményese.

— E kiegészítés után természetesen itt az ideje annak is, hogy a nemzetgyűlés székhelyén, Budapesten összeüljön és kezébe vegye az ország sorsának intézését. A nemzetgyűlés összehívásáról a leg-rövidebb időn belül intézkedni fogunk.

— A nemzetgyűlés legelső feladata lesz a Szovjet-Unió és a szövetséges hatalmak között kötött moszkvai fegyverszüneti szerződés és a kormány eddigi kiadott rendeleteinek jóváhagyása, amelyeket a nemzetgyűléstől nyert felhatalmazás alapján adott ki.

— E jóváhagyáson kívül konkrét törvényalkotási munka is vár a nemzetgyűlésre. E tekintetben első dolga lesz az állami főhatalom ideiglenes gyakorlása felől rendelkezni. A magyar politikai közélet és a kérdés már régóta foglalkoztatja. A nemzetgyűlés politikai bizottsága az alkotmányjogi bizottságokra bízta a kérdés előkészítését és ennek szakértői ma gyűlnek össze, hogy a politikai pártok között egyetértést keressen, elgondolásiakat határozati javaslat formájában küldjék el, amely azután valószínűleg a jövő hét folyamán az alkotmányjogi bizottság plénuma elé kerül.

— Az államfői hatalom ideiglenes gyakorlásának rendezése azért sürgetős kérdése az új magyar jogalkotásnak, mert az államfői hatalom gyakorlásáról eddigelő e jogkörnek csupán egyes részei tekintetében történtek rendelkezések. A nemzetgyűlés Debrecenben az államfői jogok közül csupán a ki-nevezési jogról rendelkezett és ezt keféns faktorra, a nemzetgyűlés elnöksége és a miniszterelnök között osztotta meg. E két tisztség mellé az év februárjában a nemzetgyűlés politikai bizottsága har-

dikként a háromtagú nemzeti főtanácsot rendelte. Ez a főtanács gyakorolja az államfői kegyelmezési jogát, menji fel és nevezi ki a minisztereket és gyakorol néhány államfői jogot is.

— Általános volt a kívánság, hogy az államfői hatalom ideiglenes gyakorlása egy tényező, illetve

egy testület, vagy tanács kezébe kerüljön. Az ezirányban végzett előkészítő munka eredményeképpen a kormányzótanács gondolata merült fel, amely 3-5 tagból állna és gyakorolná átmenetileg az új választójog alapján összeülő alkotmányozó nemzetgyűlésig az államforma és az alkotmányok felől

rendelkező államfői hatalmat.

— Remélem, hogy a bizottsági előmunkálatok csakhamar eredményre fognak vezetni és a politikai pártok olyan egyetértésben fogják ezt a kérdést is megoldani, mint amilyen egyetértés eddig közöttük a magyar újjáépítés munkájában mutatkozott.

Londonban Európa élelmezéséről tárgyalnak

Németországnak csaknem fele orosz megszállási zónába esik -- Berlint négy megszállási övezetre osztják

A békeállapotokra való áttérés problémái körültekintően már elő-terbe. Londoni jelentés szerint az angol kormány fogadta a londoni nyugateurópai országok képviselőit. Londonban a jövő héten a nyugateurópai országok képviselőiből alakult bizottság fog ülésezni és megtárgyalják Európa élelmezésének problémáit. A főkérdés az lesz, hogyan lehet az egyes országok élelmiszertermelését növelni. Szakértők szerint azt a termelést kell biztosítani, amely elegendő az európai országok lakossága egészségének fenntartására. Beeslésük szerint mintegy 1 1/2 millió tonnával több húst kell termelni a jövő évben, mint az idén. A cukor, zsír, sajt és tej termelését fokozni kell. Az angol földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy növelni kell az állat-állományt és csökkenteni a búza-termelést. Az amerikai szállításiügylek kormánybiztosa kijelentette, hogy az Egyesült Államok és Anglia saját polgári lakosságának fejlődését is csökkentette, csak hogy biztosítható legyen Európa népeinek élelmezése.

NÉMETORSZÁG MEGSZÁLLASA

Montgomery tábornagy, Eisenhower tábornagy, Zsukov marsall és Delattre de Tassigny tábornok a napokban újra találkoznak. Egy Oroszországban közölt térkép mutatja, hogy Németországnak csaknem fele az orosz megszállási zónába esik. Thüringiát, Szászországot, Mecklenburgot az orosz csapatok foglalják el.

Thüringiában és Szászországban tartózkodó amerikaiaknak el kell hagyniuk Lipcsét, Chemnitzet és

Dessaut s más városokat. Eisenhower tábornagy és Montgomery tábornagy tegnap visszatértek főhadiszállásukra. Montgomery tábornagy politikai tanácsadója azonban Berlinben maradt és az oroszokkal tárgyal.

A moszkvai lapok közlik a németországi megszállási övezetek tervezetét és ahhoz a következő megjegyzéseket fűzik:

A Szovjet-Unió, Anglia, az Amerikai Egyesült Államok és Franciaország meg egyezségének értelmében a Szovjet-Unió csapatai Németország területének (Kelet-Poroszországot is beleértve) az alább megállapított vonalok keletre eső részét szállják meg.

A megszállás határvonala a Lübecki öböl partján, a Schleiwig-Holstein és mecklenburgi tartomány határainak találkozásánál kezdődik és Mecklenburg nyugati határára húzódik, egészen Hannover tartomány határáig, majd Hannover keleti határára folytatódik Braunschweig határáig. Innen a poroszországi szász tartomány (Hannover, Braunschweig és Szászország, Szászország és Thüringia között) nyugati határára húzódik Anhalt nyugati határára, majd Anhalt nyugati határára és a poroszországi szász tartomány nyugati határára, valamint Thüringia nyugati határára Bajorország határára, majd Bajorország északi határára felé és annak mentén az 1937-es évi csehszlovákiai határig.

Különleges megszállási kormányzót terveznek a berlini övezetre. A tervezetből kitűnik, hogy a szovjet megszállási övezet egy része most még angol és amerikai csapatok kezében van.

A szövetségesek (Anglia, Egyesült Államok és Franciaország) megszállási övezeteinek határait még nem állapították meg, mert a négy nagyhatalom Londonban székelő tanácsadó bizottsága még nem fejezte be a tárgyalásokat.

A tervezet külön feltünteteti „Nagy-Berlin” övezetét, amelyet négy megszállási övezetre osztanak fel. A megszállási övezetek határait szintén az európai tanácsadó bizottság határozza meg. Ez időszakra csak szovjet megszálló csapatok vannak Nagy-Berlin övezetében.

Az angol sajtóban élénk visszhangja van a közös megállapodásnak.

A „Daily Telegraph” így ír: A Berlinben aláírt okmány az élelmezésügyek megszüntése óta a szövetségesek együttműködésének első fontos jele. A német összeomlás különbözik az 1918-as összeomlástól és az új okmány rendelkezései is jelentős mértékben különböznek az egyszerű fegyverszüneti szerződéstől. A „Daily Express” így ír: Alig száradt meg a tinta még a berlini okmányon, máris s egyre világosabban látszik az egyes felek vállán nyugvó felelősség. Különös igyekezettel kell fenntartanunk a bizalmat az amerikai és orosz csapatokkal, hogy megőrizzük a rendet Németországban.

A BRAZILIAI KÜLÜGYMINISZTER

szerdán délután bejelentette, hogy Brazília hadiállapotban van Japánal.

AZ ANGLIAI VALASZTÁSI KÜZDELEM

javában tart. A liberális párt vezető elmondotta a liberális párt első rádióbeszédét. A belügyekről beszévéen kijelentette, hogy a liberális párt főcélja legyőzni a szegénységet, biztosítani az általános munkaalkalmak teremtését és megoldani a lakóház-problémát. A

Ki tudja mennyi? Csak te tudd: mennyit akarsz rá áldozni! A Kálvin-tér 17. alatt az egyházi pénztárba örömmel írják a könyvbé: Gyönyörűen gyűlik a pénz. De mennyi szám kell még, hogy minden kifizéljék belőle. A Nagytemplom.

Erzed, ugye magyar szív, hogy ennek fel kell épülni újra!

Már csak a te ajándékd hiányzik hozzá. Karácsonyra — ha Isten is úgy akarja — megterítik benne az asztalt az úri szent vacsorára!

HEGYALJAI KISS GÉZA.

munkáspárt és a liberális párt politikája közötti különbségekről szólva kijelentette, hogy a munkáspárt általában köztulajdonba akarja venni az iparokat, míg a liberális párt véleménye szerint egyeseket köztulajdonba kell venni, másokat nem. A nemzetközi problémákról beszélve ezt mondta: Az összes pártok egyetértene a külpolitika alapelveivel. Le kell győzni Japánt, meg kell teremteni a világ-béke nagy szervezést, amely megkötendő a jövőben a háborút és le kell fejeznie a militarista államokat. Elegendő brit haderőt kell készíteni, hogy a világ-biztonság fenntartható legyen és jó barátságot kell teremteni a brit népek, az Egyesült Államok és Oroszország között. Akárhogyan is alakul a választás eredménye és az új kormány névsora, azt hiszik, hogy Winston Churchillnek feltétlenül részt kell venni a békeküldetésben. A konzervatívok ma mondják el második választási beszédüket. A párt nevében Sir John Anderson beszél. Churchill mondja el a választási kampány utolsó rádióbeszédét.

HARRY HOPKINS.

Truman elnök kiküldötte hír szerint a jövő héten tér vissza Moszkvából Washingtonba.

A CSENDESŐCEANI HADSZÍNTÉRRŐL

Jelenti Nimtz tengernagy, hogy Okinawán a japánok főerőit szétverték.

SAN-FRANCISCOBAN

az öt nagyhatalom delegátusai tegnap értekezletet tartottak. Az értekezletet a szovjet delegátusok kérésére hívták össze. Sem a brit kormány, sem a szovjet kormány delegátusainak még nem adott utasításokat a vétőjog kérdésében.

A SPANYOL HATÓSÁGOK

elhátrózták Laval kiadását a francia hatóságoknak. Biztonsági okokból a kiadás helyét nem közlik.

A szövetségesek vesztesége az invázió kezdete óta a háború végéig

A szövetséges főhadiszálláson tegnap nyilvánosságra hozták, hogy milyen veszteségek érték a szövetséges szárazföldi csapatokat Európában a tavaly júniusi partraszállás óta az idén, május 8-án éjféltől a percig összesen 767.000 embert vesztesettek, ezek közül 142.000 halott, 544.000 sebesült, 81.000 eltűnt. Ebben nem foglaltak benne a flotta és a légerő veszteségeit. Az amerikaiak összesen 514.000 főnyi veszteséget szenvedtek. A britek és kanadaiak 184.000-et.

KÜLPOLITIKAI HIREK

A brit, amerikai és francia katonai küldöttség megérkezett Bécsbe. A Reuter iroda diplomáciai munkatársa ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a szövetséges ellenőrző bizottság tagjai érkezésének időpontja még nem ismertes.

A helyzet Szíriában és Libanonban nyugodt. A szíriai esendőségek sikeresül a rendet fenntartani.

A szovjet rádió jelentette, hogy június 1-től kezdve Ausztria lakossága már új, felemelt fejadagokat kap. Bécs városában a fűszerüzletek, esemegereskedések, valamint a hentes- és péküzletek már mind megnyiták és tele vannak áruval. A szovjet hatóságok többek között igen sok vasúti kocsit és teherautót bocsátanak Bécs rendelkezésére élelmiszer szállítás céljaira. Köszönést az oroszoknak — mondják minduntalan a bécsiek — most már lesz elég ennyival.

Egy új brit mérnöki találmány híre érkezett, mely a hidépítő tankról szól. Ezek a tankok hidat tudnak verni a folyókön anélkül, hogy egyetlen ember is elhagyná a tankot. A tankok készen állnak a hidépítésre és a legnehezebb terhet is elbírik. Most már Burma-ban is használják ezeket a tankokat.

Szálasi és társai ellen folyik a bűnvádi eljárás

Dr. Molnár Sándor táblabíró, a budapesti népügyészség vezetője azzal kapcsolatban, hogy a moszkvai rádió legutóbb sürgette Szálasi Ferencnek népbíróként való állítását, a következőket mondotta: — Szálasi és társai ellen már folyik a bűnvádi eljárás. A budapesti népügyészség néhány hét óta nyomoz. Naponta újabb tanukat hallgat ki. Kihallgatja majd a kormány több tagját is. A nyomozás

kiterjed az október 15-iki eseményekre és az utána következő időkre. De nemcsak a nyilasok szerepét, hanem a Sztójay- és Laktos-kormány minden egyes tagjának tevékenységét is tisztáznák akajuk. Szálasiék bünsorozatáról nemcsak egyszerű vádiratot készítenek, hanem minden személy szerepére kiterjedő történelmi bizonyítékokkal lépünk a nép ítélszéke elé.

Románia gyökeres változáson ment keresztül

Bukarest, jún. 7. (MTI). A román rádió megállapította, hogy a Groza kormány az elmúlt három hónapos működése alatt máris történelmi jelentőségű eredményeket ért el. Románia ezalatt az idő alatt gyökeres változásokon ment keresztül. A munkásság és a földműves nép széles rétegeire támaszkodó kormány szoros kapcsolatokat létesített a szövetséges államokkal, különösen a Szovjet Unióval. Az országban megszűntek a nemzetiségek közötti ellentétek. A kormány könyörtelenül kiírta a szovinizmusnak még a legkisebb szikráját is. A magyar és a román nép között a legteljesebb együttműködés jött

létre. A magyar és román nép közötti viszonyra a szívélyesség jellemző. Groza miniszterelnök beszédei és a magyar külügyminiszter válaszaik csak elősegítik a megértés kifejlődését.

A közellátásügyi miniszter a pártközi értekezlet, valamint az országos gazdasági tanács véleményének kikérése után elkészítette a gyáripari és bányai ipari termékek árát szabályozó rendeletet. A rendelet a legfontosabb alapanyagok árát szabályozza. A legfontosabb alapanyagokon kívül egyéb ipari termékekre rugalmas árszabályozási rendszert vezet be a miniszter.

Budapesten a nyár folyamán üzembehelyezik a husz kilovattos rádióadóállomást

Ismeretes, hogy Debrecenben a beszovaltatott rádiókat a demokratikus pártok kapták s ezek megbízható tagjai között osztják ki a készülékeket. A készülékek kiosztása már megkezdődött és rövidesen befejezést is nyer. A rádiókészülék tartásához engedély szükséges, melyet a postai igazgatóság ad ki.

A debreceni rádióhallgatók joggal panaszkodnak amiatt, hogy Debrecenben nem lehet hallgatni a budapesti rádiót. Most egyelőre ugyanis 8 kilovattos adó sugározza a műsort, ami a hallgatók szempontjából annyit jelent, hogy azt sem detektoros, sem néprádióval, sem pedig 2+1 csöves készülékkel nem lehet hallgatni. Elvezethető vételt csak többesöves supervetével lehetne

elérni, ami viszont a néptömegek szempontjából nem érhető el.

Némi vigaszt nyújt viszont az a tudat, miszerint biztos kiállítás van a 20 kilovattos rádióállomásnak még ezen a nyáron való üzembehelyezésére. Ennek adását aztán már a néprádiókkal is kitűnően lehet majd fogni.

Vasárnapról egyébként a budapesti rádió napi tíz órás műsort sugároz, reggel 7 órától este 9 óráig. Ezt a napi 10 műsort-órát így osztották be, hogy a műsor 60 százaléka zene, tizenöt százaléka irodalmi anyag és többek között 5 százalékkal szerepel a demokrációt magyarázó nemes propaganda anyag. Az előfizetés díját 20—30 pengőben állapítják meg.

Frank 2000 cseh közéleti személyiség kivégzésére adott parancsot

Karl Hermann Frankot, Cseh-szlovákia volt német védnökét Prágában ellenséges háborús bűnösneként állítják a bíróság elé. Frank elismerte, hogy 1500—2000

közéleti személyiség kivégzésére adott írásbeli parancsot. Vallo-mása szerint Lidice elpusztítására az utasítást Hitler főhadiszállásáról kapták.

A csütörtöki minisztertanács foglalkozott a fizetésrendezéssel és a gabonarendelelettel

A kormány tagjai csütörtök délután minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács elé került a közalkalmazottak fizetésrendezéséről szóló rendelet végleges tervezete, melyet az egyes szakminisztériumok dolgoztak ki. Ugyancsak ez a minisztertanács tárgyalta a gabona-

rendeletet. A minisztertanács egész a késő esti órákba nyúlt és lapunk zártág határozatairól nem kaptunk értesítést. Így a fizetésrendezés mérvét és a gabonarendeleletet következő számunkban közölhetjük.

A kultuszminiszter elve: a sportba ne kerülhessenek be pártpolitikai szempontok

Egyes lapokban olyan hírek terjedtek el, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter húsz főnyi testnevelési bizottságot állított fel és igérete ellenére nem kérte meg az NSB-t (Nemzeti Sport Bizottság) ebben az ügyben.

További nyilatkozat közli, miszerint gróf Teleki Géza miniszter helyettesít a labdarúgó bajnokság mai erőltetett tempóját és a politikát előtérbe helyező népsportot. E hírekkel szemben a MTI útján illetékes helyről közlik, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium nem létesített testnevelésügyi bizottságot, ellenben a szervezés alatt álló iskolán kívüli népművelésügyi bizottság keretében utalt a sportügyet. Már többször kijelentették, hogy széleskörű önkormányzatot kívánnak biztosítani a magyar sportnak, továbbra is fenntartván azonban annak anyagi támogatását, felügyeletét és elvi irányítását. A miniszter azt szeretné, ha végleg eldöntésre kerülne, kik illetékesek a magyar sport vezetésére. Ez azonban az utó sporttanácsnak az NSB-nek és a sportoló társadalomnak leghasznosabb ügye. A miniszter és minisztérium illetékesi ügyosztálya készen-

gel hajlandó együttműködni az illetékes vezetőkkel a magyar sport célkitűzéseiről. A miniszter továbbra is fenntartja azt az elvét, hogy a magyar sportpályákra és sporttörtézőkbe ne kerülhessenek be pártpolitikai szempontok és pártérdekek, ugyanakkor természetesen magától értendőnek véli, hogy a magyar sport irányítása a Függetlenségi Frontba tömörült demokratikus pártok szellemében történjen. Ami pedig a mostani sport-állapotokat illeti, továbbra is élni kíván a demokrácia által biztosított jogaival, hogy a miniszternek is lehessen véleménye.

Vagyonmentő, Bádógos-u. 1.

Sretter utóda
Polgárné és Vigh Zsigmond
óra-, ékszerüzletüket megnyitották.
Jávitást vállalnak. Baúhyán-u. 26.

Mi történt Halléban?

Magyar diákok állítólag agyonverték Csilléry professzort

Egyik fővárosi napilap első oldalán szenzációs beállításban közli azt a hírt, hogy a hallei magyar diákok agyonverték Csilléry professzort és öngyilkosságra kergettek Orsós professzort.

A hírt közlő pesti újság cikke végén megállapítja, hogy a hír valószínűleg kétszáz év. Más forrásból nem érkezett sem megerősítő, sem megcáfoló híradás.

Csilléry András, ki sokat érzelmű és heves németbarát volt, tudvalevően a múlt év őszén a debreceni egyetem fogászati kli-

nikájának volt az igazgatója. Október elsején elmenekült Debrecenből és Budapesten elvállalta a magyar egyetemi hallgatók Németországba való szállításának megszervezését és ő maga is kiment az országból. Orsós Ferenc, kinek német kapcsolatai közismertek, már évekkel ezelőtt távozott Debrecenből, amikor a budapesti egyetem kórbonctani intézetének lett a vezetője. Németországi sorsukról eddig nem tudott senki, a fent idézett hír az első, mely róluik érkezett.

Böröndben menekült a németek elől egy bolgár politikus

Ma hozták nyilvánosságra, hogyan szökött meg hazájából Dimitrov bolgár politikus, amikor a németek megszállták Szófiát. Mikor Bulgária hadat üzent Angliának, Dimitrov élete veszélyben forogott, mert ellenezte az akkori külpolitikát. A brit követéségen keresett menedéket. Az egyik brit hivatalnok egy hatalmas bőröndben esemlézte ki az országból. Egyenesen Kariba utazott, ahol éretkes propagandamunkát végzett a szövetségesek számára.

SZÍNHÁZ, MOZI, MŰVÉSZET

Hoffman meséi

Az Offenbach muzsikával tört vissza a színház oda, ami operett vonatkozásban igazi kultúrát jelent. Méltatlan orom, hogy a színház a romoly kultúra szolgálatába állította magát. Az igazi nevelés hasonló művek bemutatásán keresztül történhet. A művek az ilyen felújításokat szorgalmazzuk, akkor a művészi ízlés neve, létező fogalma lebeg a szemünk előtt.

A darab rendezése Deési Jenő érdeme. Ugy a rendezés, mint a kiállítás semmi kivánnivalót nem hagy maga után, s nagymértékben ennek köszönhető, különösen a harmadik esemény robbanó sikere.

Olympia Vecsey Cabriellájáról érdeme volt Hoffmannak küzdenie, hiszen a közönséget is egy csapásra meghódította, különösen a „Baba-aria” tiszta és nemesen kultúrál eladásaival. Kompolyhy György: Giulietta az asszonyos lány és az érzéki szerelmet egyaránt kifejezésre juttatta énekében. Csenosi Sára Antonia szerepében kitűnően mintázta a tudóhöz leány törökny alakját s mindjártban kifejező tehetséggel az érzelmei hozzászó és változatos skáláját szövelte meg. A darab főhőse, Hoffman: Hajdú Páter, örömmel állapítottuk meg, hogy az új művészi arisztokrácia, hogy az Offenbach művetelvényeinek is helyt tud állani, Széles eszű, fiatal, a magus hangok tisztasága a pianóban jut igazán érvényesülésre. Méltán tarthat számot sikerre. Kiszőcs Miklós: Oltay Baba ebben a szerepben is végtelen bájos, esengő hangját és játékát nem egyszer jutalmazta a felesáttan taps és virág. Nagy Béla hangja, mely a legjobb úton van a baritonista kifejlődéséhez és játéka valószínűleg lenyűgöző volt. Külön meg kell dicsőíteni a harmadik mesebeli muzsikát. Ugyancsak ebben a felvonásban kiemelkedő szám volt a Hajdú—Nagy Béla—Deési trió, Szabó Samu, Deési Jenő és Pórházy Kálmán tehetségüknek most is legjavát adták. Kuthi Tamás, Olah György és Pórházy helytállóan egészítették ki az együttest. A közönség számos virágcsokorral jutalmazta a művészeket.

A zenekar egy-két dúcenótól elte, kintve, méltán hozzájárult a sikerhez. Kifogásoljuk a harmadik mesebeli játékát, amikor is a teljes zenekar olyan erővel fekkint az énekekre, hogy teljesen elnyomta az énekehangot.

CSOKONAI SZÍNHÁZ

Ma, pénteken június 8-án

Offenbach világhírű operája

Hoffman meséi

Kezdeté 6 órákor

IRODALMI KAMARASZÍNHÁZ

A városi zeneiskola előadótermében ma, pénteken június 8-án

SCRIBE

Egy pohár víz

Kezdeté 6 órákor

A Közigazgatási Bíróság teljes ülése

A Közigazgatási Bíróság Borsos Endre tanácselnök, a bíróság ideiglenes vezetője elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen a Közigazgatási Bíróság tagjai esküvet tettek.

Borsos Endre megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a Közigazgatási Bíróság nem teljesítette a Szálasi-kormányt az a rendelkezést, hogy Budapestet elhagyva, székhelyét Sopronba tegye át. Továbbra is Budapesten működött, addig, amíg az ostrom miatt ez lehetséges volt.

Az eskütétel után a miniszterelnök képviselőjében megjelent dr. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár szólt fel.

Angol lap Tildy Zoltán és Rakosi Mátys szerepéről

A „Manchester Guardian” Ignotus Pálnak, a Londonba emigrált kitűnő publicistának tollából vezércikket közöl. Ignotus a demokratikus Magyarország átalakulásáról ír. Údvözlő a földreformot, a csendőrség intézményének felszámolását, a korszak elemek keltetését. Különösen kiemeli cikkében az Ideiglenes Nemzeti Kormányt fíradozását a jó szomszédok viszony megteremtésére a környező államokkal és hangsúlyozza, hogy a jövő magyar politikának elsősorban érdeke a hatalmas Szovjetbirodalom barátságának és bizalmának megszerzése.

Részletesen taglalja a cikk a mai magyar politikában vezető szerepet játszó Tildy Zoltánnak, a Független Kisgazda Párt elnökének munkásságát, aki már az ellenállási mozgalomban is nagy szerepet játszott és azt írja, hogy a mögötte álló tömegek segítségével Magyarország sűrűdésmentes demokratikus átalakulása nem kis részben neki köszönhető.

Hasonló szellemben foglalkozik Rakosi Mátással, a Magyar Kommunista Párt vezetőjével. Végül a feudáliszmusról, az arisztokráciáról azt hangoztatja a vezércikk, hogy mindez már a múlté.

Jellemző, hogy a Manchester Guardian vezércikkét a londoni rádió esti szórakozó leadásában több mint negyedórás előadásban ismertette.

A debreceni népbírósa a jövő héten két tárgyalást tart, június 15-án ezerdan Katz Kovács Mátyás és Szabó Károly volt egyetemi hallgatók névelles bűnügyét tárgyalja, míg június 14-én csütörtökön Timkó Árpád debreceni és Erdős István hajdusági nyilas szervező multkoriban elhalasztott, illetve elnapolt bűnügyében tartja meg a népbírósa a folytatódó tárgyalást.

Kereskedői nap rendezéséről határozott el Gerő Ernő kerskedelmi miniszter. Minden hónap első keddjén lesz ez a megbeszélés, amelyen az általános és gyors megoldásra váró kérdéseket vitatják meg.

Az iparügyi miniszter az építőanyagipari üzemek országos miniszteri bizottsága Langer Lajos gépészmérnököt nevezte ki. A miniszteri biztos munkakörébe tartozik a tégl, fűtőcserep, kerámia, mész, kőipari üzemek ellenőrzése, az újjáépítés szolgálatába való állítása, a termelés fokozása és egységes irányítás alá való helyezése.

Horváth Tihamér műszerész mester RÁDIÓ, KERÉKPÁR, VARRÓGÉP műhelyét megnyitotta Deák Ferenc-u. 9. Jávitást vállal.

Nem lehet Hajdú megye és Debrecen területéről élelmiszert kiszállítani

Öry István főispán, mint közellátási kormánybiztos úgy rendelkezett, hogy a vármegye és Debrecen területéről tilos az élelmiszerek kiszállítása. A rendelkezés indokaira nézve kérdést intéztünk a főispánhoz, aki a következőket mondotta:

Hogy Hajdú vármegye és Debrecen város eleget tudjon tenni a reá a közellátásügyi miniszter által megszabott kontingens leszállításának, kénytelen vagyok az egész vármegye és Debrecen területéről mindennemű élelmiszer kiszállítását betiltani, hogy ezáltal a

város és vármegye lakosságának élelmiszerét, ha szűkösön is, biztosítani tudjuk. További intézkedésig semminemű élelmiszer-kiszállítást nem áll módomban engedélyezni.

Ez a rendelkezés vonatkozik a vármegyéből Debrecenbe történő élelmiszert szállítványokra is? — érdeklődünk.

A megye területéről — mondotta Öry főispán — Debrecenbe való élelmiszert szállításra indokolt esetben a közellátási hivatal értesítése után esetenként elbírálva adhatok engedélyt.

Vasárnap Ifjúsági Nap

A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségbe tömörült ifjúság lazás igyekezettel készülődik a vasárnapi **egységnap megrendezésére**. Valóságos versenyeknek egymással az egyes kerületek, hogy június 10-ét minél fényesebb programmal tegyék méltóvá a magyar ifjúsághoz és a MADISZ által képviselt egység gondolatához.

A gazdag műsorú ifjúsági nap programja a következő: Reggel 7 órakor zenés ébresztő, fél tíz órakor gyülekezés felvonulásra a Nagyalomás előtti téren. Tizenegy órakor az Arany Bika előtt ifjúsági nagygyűlés lesz, melyen felszólal Nagy László, Kónya László és Jakuts László. Délután 2 órakor stafétát indít a

MADISZ a júniális színhelyéig, az Egyetemi sporttelepig, ahol a kerületek és iskolák közötti verseny győztes szavalókórus, mesejáték ének- és zenészműveit adják elő az egyes csoportok. Délután 5 órakor nagyszabású **disztorna** veszi kezdetét, majd tréfas játékok szerepelnek a műsorban. A kicsinyek számára bábszínházzal kedveskedik a MADISZ. A disztornán nincs belépődíj, mindenkit szeretettel vár az ifjúság.

Az ifjúsági nap fényfóntjának igérkezik a **népi magyar este**, mely este fél 8 órakor veszi kezdetét az Arany Bika nagyteremben. A gazdag műsorban népi jelenetek, táncok, mesejátékok és zenejátékok szerepelnek.

A debreceni népjárási pénzügyészség újra őrizetbe vette dr. Vajthó Lajos pénzügyigazgatót

A debreceni gettó anyagi vonatkozású ügyei kapcsán indított eljárás során őrizetbe vették a közlomban dr. Vajthó Lajos pénzügyigazgatót és helyettesét, Mikola Bálintot, aki tulajdonképpen a gettó anyagi vonatkozású ügyeit intézte és őrizetbe vették Papp Albert pénzügyőri főfelügyelőt is ugyancsak a gettóbeli inézőságot és értékek leltározása és elszállítása miatt. Később dr. Vajthó Lajost szabaddá helyezték.

A népjárási pénzügyészség dr. Daróczy István most folytatja Vajthó Lajos és Mikola Bálint ügyében a vizsgálókat, tanúkat hallgat ki és utána készül el a vádirat. A népjárási pénzügyészség most előzetes lefolytatásba helyezte dr. Vajthó Lajos

pénzügyigazgatót és a vádirat elkészülte után rövidesen megartják a főtárgyalást.

Június második felében a gettó ügyei kerülnek a népbíróság elé. Szabó Gyula és Kovács Gábor ügye együttesen kerül a népbíróság elé és ugyancsak június második felében egyszerre kerül a népbíróság elé dr. Vajthó Lajos, Mikola Bálint és Papp Albert ügye.

Szabó Gyula és Kovács Gábor a gettóban elkövetett fizikai visszaélések miatt kerül a népbíróság elé. Vajthó, Mikola és Papp a gettó anyagi ügyei miatt. Százmilliónál nagyobb érték pusztulásáról és elherdálásáról van szó az eddigi vizsgálati adatok szerint és a felelősség közös a vádhatóság megállapítása szerint.

1200 deportált magyar nőt találtak Hamburg közelében

A hamburgi rádió leadásában beszámolt egy Hamburg melletti koncentrációs táborról, ahol mintegy **1200 magyar zsidó nőt találtak** rendkívül leromlott állapotban.

A szövetségesek nyomában intézkedtek, a környékbeli német tulajdonban levő villákat kiürítették és

a magyar nők számára foglalták le. A németek 24 óra belül kötelesek voltak a villákat lakhatóvá tenni, az internált nőket elhelyezni azoknak ápolásáról gondoskodni és mindennel ellátni, amire a deportáltaknak szükségük van.

A népbíróságok országos tanácsa 15 évi fegyházra változtatta egy gimnáziumi tanár halálbüntetését

Máczai Lajos gimnáziumi tanár az elmúlt években állandóan publicisztikai működést fejtett ki a nyíregyházi hírlapban és számos cikkével a háború folytatása mellett uszított és előljár a zsidók üldözésében. A nyíregyházi népbíróság ezért kötél általi halálra ítélte.

Szerdán foglalkozott az ügyvel végső fokon a Népbíróságok Országos Tanácsa dr. Bojta Béla Ernő államtitkár, tanácsvezető ve-

zetésével. A Népbíróságok Országos Tanácsa a **vádolt büntetését 15 évi fegyházra mérsékelte**, egyben kimondta az állástestvést és elítélte politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére.

Megállapította a jogerős ítélet, hogy Máczai aránylag szűkebb körben folytatta bűnös tevékenységét és így az elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyával a kiszabott fegyházi büntetés áll arányban.

Az ország újjáépítését 3-4 éven belül be kell fejezni

A munkások állami áron kapják majd az ellátásukat biztosító árucikkeket

Gerő Ernő kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter szerdán Győrbe érkezett. Meglátogatta a győri vagon- és gépgyárat és a Kommunista Pártot.

A miniszter a vasutasok és munkások gyűlésén kijelentette, hogy az ország újjáépítését 3-4 éven belül be kell fejezni.

A munkában mindenkinek részt kell venni, rendezni kell a fizetéseket is, de vigyázni kell, hogy a pénzhígítás hibájába ne essünk. Eppen ezért a munkások állami áron fogják megkapni az ellátásukat biztosító árucikkeket.

Német és magyar földbirtokok kisajátítása Csehszlovákiában

A csehszlovák földművelésügyi miniszter a sajtó és a rádió számára nyilatkozatol adott a csehszlovák mezőgazdaságról. Hangsúlyozta, hogy a németek, magyarok és hazaárulók birtokait az állam kisajátítja és földosztó bizottságok révén a legrövidebb időn belül szétosztja.

Ezuttal azonban nem történik meg majd az, ami megtörtént 1918 után, hogy új földbirtokok születhessenek, mert azt a földtelen kisemberek és parasztek kapják, akik tényleg a föld emberei és saját kezükkel művelik a földet, — mondotta a csehszlovák földművelésügyi miniszter.

A Nyilastelepen tanoncotthon lesz

A debreceni Keresztény Ifjúsági Egyesület, KIE, az elmúlt években szépen működött iparos tanoncotthon újult megszervezi és a MÁV. műhelyfőnökség által átadott helyiségekben a **Nyilastelepen 50 szemes tanoncotthon** létesít. A költségvetés szerint a tanoncotthon kiadásai havi 5.700.— P-t, vagyis a folyó év hátralévő részére 51.000.— P-t tesznek ki. A város — felismerve a tanoncotthon nagy nevelő hatását, — ennek a költségnek az egyharmad részét magára vállalta, s addig is, míg a költségek másik kétharmad részének kiállítását leendő viselése kérdése rendeztetik.

Szabó Kálmán polgármester, hogy ez a tanoncotthon mielőbb megnyílhatson egyelőre egy hónapra eső 1.900.— P városi segélyt rögtön utalványozott a város pénztárából.

A tanoncotthon létesítésének az ügyét Sipos Károly nyilastelepi ref. lelkipásztor tartja a kezében.

A debreceni vasútasok felhívása az ifjúsághoz

Nemes versenyre kellünk mi, debreceni vasútasok. A magyar demokratikus ifjúság színe-javához fordulunk segítségért. Felkérjük a főiskolák és középiskolák hallgatóit, elvtársakat, bajtársakat, testvéreket, hogy munkáskézüket tehetségükhöz képest adják ide, ki hogy tud, segítsen bennünket. Vegye ki részét az ifjúság a munkából, építsük ki az ország vérkeringését. — Vér nélkül nincs szív. Várunk reátok, magatoknak építetek, segítsetek rajtunk.

A Debreceni Forgalmi Szakszervezet nevében: Szilágyi Károly álmásfőnök, Nagy Antal elnök, Kovács László titkár.

Szovjetellenes könyvek újabb jegyzéke

Mint az MTI jelenté, illetékes helyen közzétették a fasiszta irányú és szovjetellenes könyvek újabb jegyzékét. A jegyzéken szerepel többek között **Faragó Gábor** „Mit láttam Oroszországban” c. műve.

Szerkesztői üzenet

Varga-utcai lakosok. Soraik közlésétől el kell tekintenünk, mert tévedés forog fenn. Debrecenben a város a szakszervezeteket hívta fel az utcabizalmik kijelölésére, tehát nem az egyes utcák lakói választják meg a bizalmiakat. Ha valamelyik utcabizalmi ellen panasz merül fel, a szakszervezetek vezetőségéhez lehet fordulni.

Vagyonmentő, Bádógos-u. 1.

GAZDAG CIRKUSZ

a vonat késés miatt nem pénteken, hanem szombaton, 9-én este 7 órakor tartja megnyitó előadását

jon elvi megnyilatkozásának helyes útjára. De ez a pártok részére nem csak kötelesség, hanem egyúttal: jog is. De csak a pártok részére!!! Mert az már kisse visszásnak tűnhetik fel a gyantlan szemlélő előtt, ha valamely üzem főnöke, vagy annak helyettese, politikai meggyőződésének feltétlen követésére „kéri” fel munka- és munkástársait.

Ne értsük félre! Jog, egyenlőség és szabadság szemszögéből nézve, nem a párt érdekében mindent elkövető egyén kifogásolható. Nem! Csúpan üzem- vagy gyárvezetői minőségben elkövetett esetleges zúzlólengetés, — nem demokratikus.

A tagszerzés a pártok dicséretes és szükséges törekvése, de a kényszerűtörzés krónikájában előfordul, hogy a delikvens megelégszik a tagdíjak mindenkor pontos rendezésével. Mig jogait, — alkalomadtán, szívére is jónan gondolkodására hallgatva, — érvényesíti. (K. y. r.)

Mi az igazság a gyufa körül?

A gyufa áremelkedésének az az oka, hogy teljesen eltűnt a piacról. Eltűnt pedig azért, mert a legális kereskedelem nem vásárolta meg abban a túlhajtott árban, ahogyan az ma beszerezhető lenne. Tudni kell, hogy a gyufát Romániából szállítják. Pár héttel ezelőtt 3.80 pengő volt a nagyban beszerzési ára. Ma 8.— pengőt kérnek ugyanazért a doboz gyufáért. Ennek az az áremelkedésnek az az oka, hogy a pengő, amelyet a lehez viszonyítva a magánforgalomban Romániában 27-30 ponttal jegyeztek, — árfolyamában csökkent.

A romániai kereskedők hangsúlyozzák, hogy ők leiben ma ugyanazt az árat kérik, mint azelőtt; ha leit tudunk vinni, a gyufát ma is ugyanannyiért kaphatjuk, mint azelőtt. Leit azonban nem tudunk vásárolni.

Hogy mi az oka a pengő romániai árhanyatlásának? Ennek kettős oka van. Az egyik az, hogy külkereskedelmünk Romániával szemben teljesen szerveztelen. Külkereskedelmi mérlegünk pedig passzív. Vagyis csak behozunk árút, kivinni nem tudunk. A behozott árúért fizetett pengő felgyülemlett a romániai kereskedőknél és árfolyamhanyatlást idézett elő. A másik ok: a spekuláció. A valutatörvényeket mindenütt suthadobták, megszűntek a korlátozó intézkedések, illetve az etekintetben fennálló tilalmakat sehol sem tartják be. A Nemzeti Bank nem rendelkezik devizákkal, tehát nem áll módjában intervenciót vásárlásokkal szabályozni a pengő külföldi jegyzését.

A „Debrecen” cikke a gyufakérdéssel kapcsolatban állást foglal a zugkereskedelem ellen. Ebben a kérdésben egyfronton találja magát a legális kereskedelemmel. A vezetésem alatt álló Árubeszerző Szövetkezet működésének első percétől kezdve harcol a tisztas kereskedelem elveit és ebben a harcban minden eszközzel a hatóságok segítségére van. Sajnos, ezek az eszközök csúpan érkölesiek. A hatalmi eszközök igénybevétele és alkalmazása nem tartozik az érdekesség feladatkörébe. Fáy Árpád, a Kereskedő Társulat fűszernagykereskedő szakszaktálynak elnöke.

Magánnyomozó!

Gálócsy, Zöldia-u. 3. Rendőrségi és 20 éves magánnyomozóval nyomoz, informál vagyon, személyi, családi ügyekben. — Leír; másol Gálócsyné irodája, Zöldia-u. 3.

VÖRÖSRÉZ es FÉM hulladékot legmagasabb áron vásárol LANGER es KATZ ócska-vaslelpe Hatvan-utca 62. szám.

TEXTILTECHNIKUST (szövömestert) felvesszünk. Szalagszövők előnyben. TEXTILMŰVEK Betlen-u. 32.

Mielőtt arany, ezüst, briliáns ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényinek SAS-UTCA 2.

IBUSZ, MÁV, Hiv. menetjegyiroda Piac-utca 65. szám alatt az Angol-Magyar Bank r. t. fiókja helyiségében működik. Hivatalos órák: hétköznap 8—1, d. u. 3—5-ig. Pályaudvari árak. Egy hónapig érvényes menetjéti jegyek csak itt válthatók.

